

מ"ת (ירושלים) 24748-11-17 - היועץ המשפטי לממשלה נ' אליקים בן חיים אלציק

מ"ת (ירושלים) 24748-11-17 - היועץ המשפטי לממשלה נ' אליקים בן חיים אלציק מחוזי ירושלים
מ"ת (ירושלים) 24748-11-17

היועץ המשפטי לממשלה

פרקליטות המדינה - המחלקה לעניינים בינלאומיים

ע"י ב"כ עו"ד אברהם קרוננברג

נגד

אליקים בן חיים אלציק (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד אלעד מיכאל אלימלך

בית המשפט המחוזי בירושלים

[10.12.2017]

לפני כבוד השופט אהרן פרקש, נשיא

החלטה

לפני בקשתו של המבקש, לפי סעיף 5 לחוק ההסגרה, תשי"ד - 1954 (להלן: "החוק"), להורות על מעצרו של

המשיב עד למתן החלטה בעתירה להכריז עליו בר - הסגרה לפי סעיף 3 לחוק.

בד בבד עם הגשת העתירה להסגרה כאמור הוגשה בקשה זו.

הבקשה ועיקרי טענות הצדדים

1. בבקשה נטען, כי בין מדינת ישראל לבין הולנד קיים הסכם הקובע הדדיות בהסגרת עבריינים, שהוא האמנה

האירופית בדבר הסגרה.

2. עוד נאמר, כי ביום 1.1.17 התקבלה, באמצעות שגרירות הולנד בישראל, בקשה מהולנד להסגיר לידיה את המשיב

לצורך ריצוי העונש שנגזר עליו בעבירות בגין הורשע בהולנד.

3. על פי בקשת ההסגרה, ההליכים הפליליים נגד המשיב נפתחו שם ביום 21.11.01, שעה שהמשיב נעצר

באוסטרליה לבקשת רשויות הולנד. ביום 2.6.02 הוסגר המשיב מאוסטרליה להולנד, לשם העמדתו לדין בעבירות של

סחר בסמים בשלושה אישומים שונים:

באישום הראשון - הואשם המשיב ואחרים ביצוא אל מחוץ לגבולות הולנד של סם מסוכן מסוג MDMA במשקל של כ -

33 ק"ג. הסמים הועברו על ידי שתי בלדריות שנתפסו בשדה התעופה בלונדון בדרכן לארה"ב.

באישום השני - הואשם המשיב ואחרים כי החזיקו בסם מסוכן מסוג MDMA במשקל של 3.37 ק"ג. הסמים נתפסו

אצל בלדר במלון בעיר הארלם בהולנד.

- באישום השלישי - הואשם המשיב ואחרים ביצוא סם מסוכן מסוג MDMA במשקל של כ - 484 ק"ג.
4. המשיב היה נתון במעצר בהולנד לאורך כל משפטו, וביום 3.2.04 הורשע בבית משפט באמסטרדם בשלושת האישומים דלעיל, ונדון ל - 12 שנות מאסר.
- על הרשעתו ועל חומרת העונש הגיש המשיב ערעור לבית המשפט של ערעור בהולנד. בטרם ניתנה החלטה בערעור, ביום 6.12.06, שוחרר המשיב מהמעצר. ביום 21.10.08 דחה בית המשפט של הערעור את הערעור של המשיב על הרשעתו, אך קיבל בחלקו את ערעורו על חומרת העונש, והעמידו על 11 שנים ו - 6 חודשים של מאסר בפועל.
- ביום 22.10.08 הגיש המשיב ערעור שני לבית המשפט העליון של הולנד על חומרת העונש, וביום 8.6.10 קיצר בית המשפט את עונשו, והעמידו על 11 שנים ו - 3 חודשים.
5. הסגרתו של המשיב להולנד מתבקשת לשם ריצוי עונש זה.
6. בבקשה נאמר, כי המשיב לא התייצב לריצוי עונשו בהולנד, אלא יצא מגבולותיה, ולפיכך אינו נהנה מחזקת החפות, ובכך יש להטות את הכף באופן ברור וחד-משמעי למעצרו עד למתן החלטה בעתירה להסגרתו.
7. בבקשה מצוין גם כי המשיב מרצה כעת בישראל מאסר בן 6.5 שנים, בגין עבירות חמורות של סחר בסמים, וכי מועד תום ריצוי המאסר הוא ביום 15.7.2020.
8. עוד נטען בבקשה, כי עברו הפלילי של המשיב כבד, ונוסף להרשעתו בישראל ובהולנד, כולל הרשעות בעבירות חמורות בצרפת ובברזיל. לפי הנתען, מהלך עניינים זה מצביע על כך שהמשיב הוא בעל יכולות לנוע ברחבי העולם, תוך שהוא מטשטש את עקבותיו, ובכך יש להעצים עוד יותר את החשש מפני הימלטותו מריצוי עונשו.
- בנסיבות אלה, ובפרט נוכח היותו של המשיב אסיר, כך הטענה, אין מקום לשקול חלופת מעצר, אשר לא תשרת את תכליתו של המעצר.
9. בדיון שהתקיים ביום 4.12.17 התנגד ב"כ המשיב לבקשה. לטענתו, הבקשה להסגרה הוגשה על ידי השגרירות של הולנד ביום 1.1.17, ורק עתה הוגשה הבקשה למעצרו. ב"כ המשיב הניח כי כך נעשה כיוון שהמשיב הינו אסיר המרצה עונש שנגזר עליו כאן. לשיטתו "אין חלופת מעצר טובה יותר" מהיותו של המשיב כעת אסיר, ועל כן אינו מבין את הגשת הבקשה במועד זה.
10. ב"כ המשיב הפנה לפסק דין של בית המשפט העליון, בערעור שהגיש המשיב על גזר דין שבגדרו נדון לשבע שנות מאסר בעבירות של סחר בסמים, ובית המשפט הפחית את המאסר והעמידו על 6.5 שנים, זאת בנימוק כי המשיב נמצא בהליך של שיקום ואולי יצליח להשתקם "סוף סוף" (ע"פ 1547/16 אלצ'יק נ' מדינת ישראל (18.1.2017)). לדבריו, אין להפסיק את הליך השיקום בו מצוי המשיב, ולא ניתן להתעלם מהליך זה. עוד ציין, כי קיימת אפשרות כי המשיב יהיה "אסיר ברישיון", ומצב זה היה מאפשר להגיש בקשת חנינה למלך הולנד.

לדבריו, המדובר בבקשת הסגרה בגין אירועים שהתקיימו לפני למעלה מעשור, שעה שהיה המשיב בגיל צעיר משמעותית יותר מהיום, ובתקופת חיים אחרת. על פי הנטען, המשיב ריצה למעלה משש שנות מאסר בהיותו עצור, הוא שוחרר בהולנד ולא התייצב להמשך משפטו, ולדברי ב"כ המשיב "כי לא היה בהולנד". המשיב טען עוד, כי רשאי היה לצאת מהולנד בכל עת ובתנאי שמסר להם על מועד נסיעתו ועל מועד חזרתו. לדבריו, לאחר שיצא מהולנד שהיה ביפן, בארץ ובמקומות נוספים בעולם, עד שהגיע לברזיל, שם נעצר ונכלא בגין עבירות סמים. לטענתו, לא ברח מהולנד, ומכל מקום מתקופת המאסר שנגזרה עליו שם ינוכה שליש, באופן אוטומטי, ונותר "חייב" 2,000 ימי מאסר בלבד.

ב"כ המשיב טען, כי מרשו לא ברח מהולנד לאוסטרליה אלא יצא מגבולות המדינה בטרם החל ההליך המשפטי והוסגר להולנד, בעקבות בקשתה לאוסטרליה לצורך ההליך המשפטי.

11. עוד הוסיף ב"כ המשיב וטען, כי החשש להימלטות מן הדין אינו ממשי, שכן המדובר בתקופה של יתרת מאסר שאינה עולה על שנתיים, בכפוף לניכוי שליש, והציע לשחרר את מרשו למעצר בפיקוח אלקטרוני בבית אמו, אשר מוכנה להעמיד את ביתה לשם כך. לדבריו, העובדה כי לא ניתן היה לסמוך עליו לפני 10 שנים, אינה חלה היום, כאשר המדובר במצב דברים שונה, והמשיב פנה לדרך שונה, היא דרך השיקום.

12. ב"כ המבקש שב וציין את עילות המעצר הקבועות בחוק כמפורט בבקשה - חשש להימלטות ולשיבוש הליכים. על פי הנטען, המשיב נמלט פעמיים: פעם אחת מהולנד לאוסטרליה, והוסגר משם להולנד כדי לעמוד לדין, ולאחר הרשעתו שם, לא התייצב לריצוי מאסרו בהולנד, נמלט לאקוודור, משם גורש לישראל והועמד לדין כאן על עבירות של סחר בסמים שביצע לאחר ההליכים שהתקיימו בהולנד. לדבריו, נותרו למשיב לרצות בהולנד 2,265 ימים.

13. ב"כ המבקש הדגיש, כי החשש להימלטותו של המשיב נובעת מכך שהמשיב נמצא בסטטוס של אסיר, הנמצא בהליך של שיקום, ובמסגרת הליך זה יוצא מהכלא ובנוסף זכאי לחופשות ואין כל בטחון כי באחת מאלה לא ישוב אל בין כתלי הכלא.

14. במהלך הדיון הצעתי, כי הצדדים יבחנו את האפשרות כי המשיב יוותר בסטטוס של "אסיר", כאשר תישלל ממנו אפשרות לצאת מחוץ לכלא בהליך השיקום ולחופשות, ובכך ניתן יהיה להקחות את החשש להימלטות שעליו הצביע ב"כ המבקש.

ב"כ המבקש התנגד להצעה זו, בנימוק כי היותו של המשיב בהליך של שיקום, מעצם טיבו דורש יציאה מבית הכלא, ובכך אובדת השליטה על המשיב. כן נטען, כי הליך השיקום מתעלם מהעובדה כי על המשיב לרצות עונש מאסר נוסף בהולנד, ועל כן אין טעם מספיק להותירו בסטטוס של "אסיר" ולא של "עציר".

ב"כ המשיב הסכים להצעה. לשיטתו השיקום בישראל יכול להשפיע על הבקשה של הולנד.

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית ומטרת המעצר

15. סעיף 1 לחוק ההסגרה קובע, כי: "לא יוסגר אדם הנמצא בישראל לידי מדינה אחרת, אלא לפי חוק זה".
סעיף 5 לחוק ההסגרה קובע, כי - "הוגשה עתירה, יכול בית המשפט, בכל שלב של הדיון, לצוות על מעצרו של המבוקש. תוקפו של הצו יהיה עד למתן החלטה באותה עתירה, אם לא ביטלו בית המשפט לפני כן".
16. בב"פ 8283/08 ששון בראשי נ' מדינת ישראל (6.10.2008) אמרה כב' השופטת (כתוארה אז) א' חיות הדברים הללו:

"המסגרת הנורמטיבית החולשת על סוגית מעצרו של מבוקש להסגרה מורכבת משתי מערכות דינים: האחת חוק ההסגרה על תכליותיו ועל השיקולים המיוחדים המתחייבים ממנו, והשניה דיני המעצרים "הרגילים" המחילים עצמם מכוח עקרון "התחולה הכללית" על כל הוראות המעצר שבספר החוקים (סעיף 1(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים"). להליך הסגרה מעצם טיבו נלווים שני שיקולים ייחודיים הנובעים מאופי ההליך ומשליכים על ההכרעה בשאלת מעצרו של מי שהתבקשה הסגרתו או מי שצפויה להיות מוגשת בעניינו בקשת הסגרה, כבעניינו. יסוד אחד הוא החשש המוגבר הטבוע בכל הליך הסגרה להימלטותו של המבוקש מאימת הדין, חשש הנלמד מעצם הצורך בבקשת הסגרה משהרי אם נכון היה המבוקש להתייבב מרצונו במדינה המבקשת את הסגרתו היה ההליך כולו מתייתר; יסוד שני הוא החשש כי מדינת ישראל לא תוכל לבצע את מחויבותה הבינלאומית כלפי המדינה המבקשת את ביצוע ההסגרה (ראו בש"פ 3974/08 פרצוב נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקאות 6-7 (20.5.2007))."

17. כידוע, מטרתה של בקשת המעצר במקרה כגון זה, היא למעשה אחת ויחידה - לבצע את צו המעצר של המדינה המבקשת, בדרך המבטיחה את מסירת המבוקש לידיה, שכן קיים חשש מובנה כי המבוקש יימלט מאימת הדין. עמד על כך המלומד ש.ז. פלר בספרו דיני הסגרה (המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הארי סקר) 461 (תש"ח)), לאמור - "המדינה המתבקשת חייבת חובה בלתי מעורערת לדאוג לכך שההסגרה לא תיכשל בגלל אי נקיטת הצעדים הנאותים להבטחת הליכים וביצועה; והדרך העיקרית להבטחתם היא מעצרו של המבוקש".
בב"ש 500/86 פרידמן נ' היועץ המשפטי (פ"ד מ(2) 797, 799 (1986)) נאמר, כי - "על המדינה המתבקשת לנקוט משנה-זהירות כדי להבטיח שיהא בידה לכבד את התחייבותה כלפי המדינה המבקשת, כך שהמבוקש לא יברח בינתיים והוא יימסר לידי באי-כוחה של אותה מדינה בו ברגע שהכרזה על היותו בר-הסגרה קיבלה תוקף סופי".
ראו גם: ב"ש 67/80 אורנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 500, 504 (1980); בש"פ 5648/92 אנטר נ' מדינת ישראל, פ"דמו(5) 493 (1992).
מן הכלל אל הפרט

18. לאחר שנתתי דעתי לטענות ב"כ הצדדים, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל, מהטעמים שנזכרו בבקשה, כאשר קיים חשש ממשי כי המשיב יימלט בפעם נוספת אם לא ייעצר עד למתן החלטה בעתירה להסגרתו להולנד לצורך ריצוי עונש המאסר שנגזר עליו שם.
19. אכן, עניינו של המשיב חורג מהמקרים הנדונים בדרך כלל בבקשות למעצר בטרם הליך של הסגרה, שכן המשיב נמצא כעת במעמד של אסיר במדינת ישראל, וזאת לאחר שנדון בגין עבירות סחר בסמים (ולאחר ערעור בבית המשפט העליון) ל-6.5 שנים של מאסר בפועל, כאמור לעיל. דא עקא, כפי שעלה במהלך הדיון, המשיב נמצא בהליך של שיקום במהלך מאסרו, הליך אשר במסגרתו יוצא הוא מבין כותלי הכלא וכן יוצא לחופשות, ועל כן לא ניתן לומר, כטענת סנגורו המלומד, כי אין חלופת מעצר טובה יותר. ככלל, לו אכן היה נמצא המשיב כל העת בין כותלי הכלא, ניתן היה לאמץ את דבריו של ב"כ המשיב, ברם, במקרה דנן, כיוון שהמשיב יוצא מבין כותלי הכלא לעיתים, קיימת סכנה ממשיית כי יימלט, ואזי לא יהיה ניתן לדון בבקשת הולנד להסגירו אליה לצורך ריצוי עונשו שנגזר עליו שם. למותר לציין, כפי שנזכר לעיל, כי המשיב הוכיח שלא ניתן לתת בו אמון וקיימת סכנה ממשיית להימלטותו מהדין: כפי שעשה כאשר נמלט מהולנד לאוסטרליה ונדרשה בקשה להסגרתו מאוסטרליה להולנד, וכן עשה כאשר נמלט מהולנד לאקוודור (וגורש משם לישראל), שעה שלא התייצב להליכים המשפטיים ונדון ל-11 שנות מאסר בפועל ועל כן הוגשה בקשה זו להסגרתו לצורך ריצוי העונש.
20. אשר לטענת ב"כ המשיב, כי המדינה נמנעה מהגשת בקשת המעצר בסמוך לאחר שהוגשה על ידי הולנד. אכן, ייתכן, כי הדבר נעוץ במעמדו הנוכחי של המשיב כ"אסיר" וכמי שנושא עונש של מאסר שנגזר עליו בישראל בגין עבירות סחר בסמים. ייתכן גם, כי הדבר נעוץ בשיקול של התקרב המועד לאפשרות הגשת בקשה מטעם המשיב לשחררו מהמאסר לאחר ניכוי שליש ומעבר למעמד של "אסיר ברישיון", אם תתקבל בקשתו. אולם, לדעתי, השיקול לעיתוי הגשת הבקשה נתון בידי המדינה בלבד.
21. אשר לבקשת המשיב לשקול שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. בבש"פ 5704/95 אליון ליבקינד נ' היועץ המשפטי לממשלה (05.10.1995) נאמר כך:
- "הכול, אמנם, מסכימים, כי אף לגבי מבוקש בהליכי הסגרה - כמו לגבי נאשם שבית המשפט מתבקש להורות על מעצרו - מוטל על בית המשפט לשקול אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך חלופית, שפגיעתה בחירותו של המבוקש תהא חמורה פחות ממעצר (השווה: סעיף 22 לחוק ההסגרה). ואולם השימוש בחלופת מעצר ביחס למבוקש הינו, בהכרח, נדיר ביותר. טעם הדבר הוא, ש"הסיטואציה של פתיחת הליכי הסגרה, בה נאלצת מדינה אחת לפנות לעזרת רעותה במטרה לאכוף את הדין הפלילי בתחומיה, הינה צעד חריג, אשר